

GERONTOLOŠKO DRUŠTVO SRBIJE

GERONTOLOGICAL SOCIETY OF SERBIA

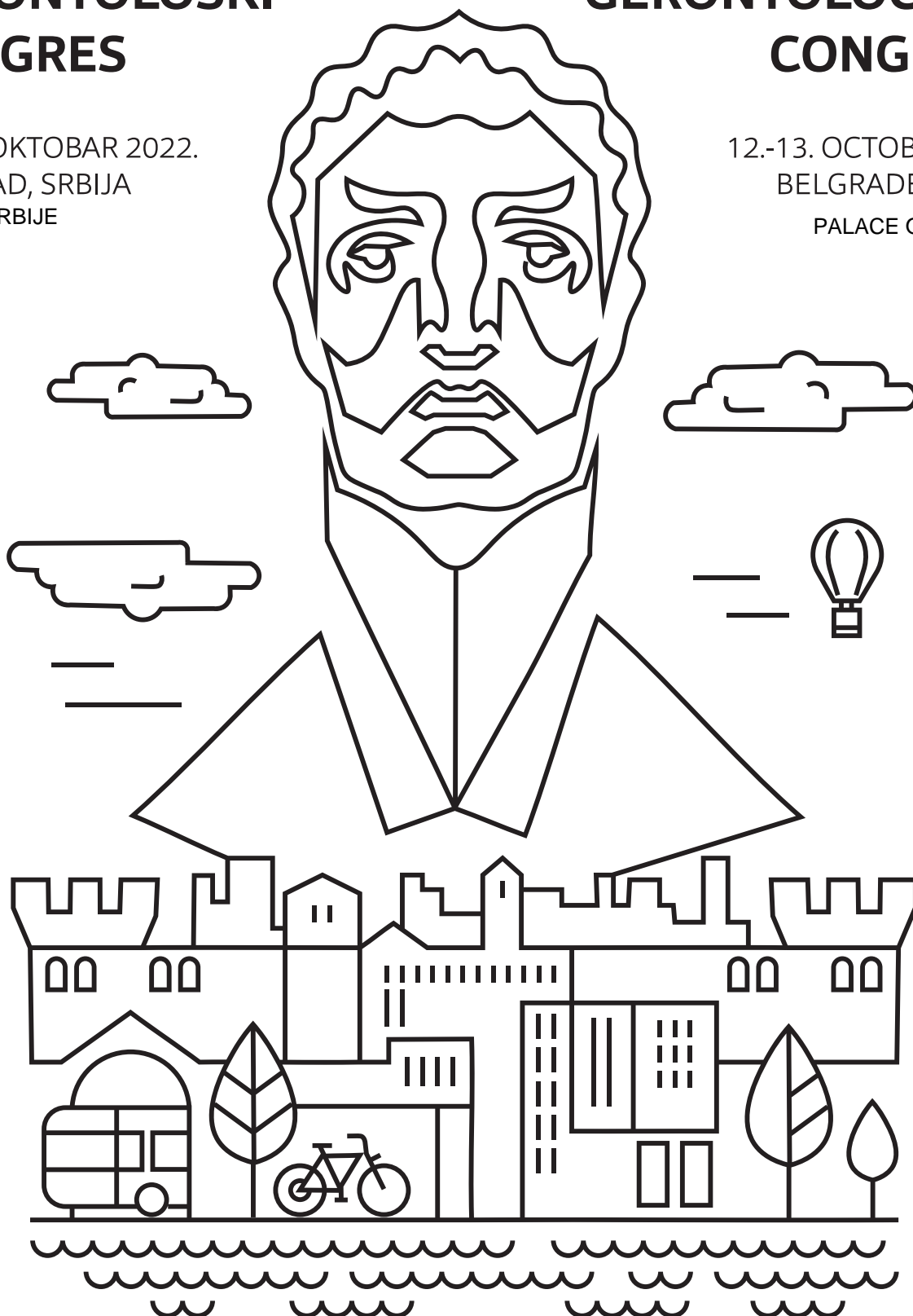
11. MEĐUNARODNI GERONTOLOŠKI KONGRES

11th INTERNATIONAL GERONTOLOGICAL CONGRESS

12.-13. OKTOBAR 2022.
BEOGRAD, SRBIJA
PALATA SRBIJE

12.-13. OCTOBER 2022.
BELGRADE, SERBIA
PALACE OF SERBIA

„GERONTOLOGIJA: MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE U POST KOVID-19 SVETU“

„GERONTOLOGY: OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES IN THE POST COVID-19 WORLD“

Влада Републике Србије
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА
И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

giz

carnex

**GERONTOLOŠKO DRUŠTVO
SRBIJE**

**GERONTOLOGICAL SOCIETY OF
SERBIA**

**11. Međunarodni Gerontološki kongres
11th International Gerontological Congress**

**GERONTOLOGIJA: MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE U POST KOVID-19
SVETU**

**GERONTOLOGY: OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES IN THE
POST COVID-19 WORLD**

12 - 13. oktobar 2022. Palata Srbija – Beograd, Srbija

12-13 October 2022, Palace Serbia – Belgrade, Serbia

GERONTOLOGIJA: MOGUĆNOSTI I PERSPEKTIVE U POST KOVID-19 SVETU/ GERONTOLOGY: OPPORTUNITIES AND PERSPECTIVES IN THE POST COVID-19 WORLD

Knjiga rezimea/ Book of abstracts

11. Međunarodni Gerontološki kongres/ 11th International Gerontological Congress

12 - 13. oktobar 2022. Palata Srbija – Beograd, Srbija/ 12-13 October 2022, Palace Serbia – Belgrade, Serbia

Izdavač: Gerontološko društvo Srbije, Simina 19, 11000 Beograd/ Published by: Gerontological Society of Serbia, Simina 19, 11000 Belgrade

Za izdavača/ For the publisher: Nataša Todorović

Glavna i odgovorna urednica/ Editor in chief: Nataša Todorović

Prevod/ Translation: Uroš Smiljanić

Design: Marija Žikvović

Beograd, 2022.

Tiraž 150 kopija

Redakcijski odbor/ Editorial board:

Nataša Todorović, MA predsednica GDS, Crveni krst Srbije, INPEA, Prof. dr Natalija Perišić, Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Odeljenje za socijalnu politiku i socijalni rad, Brankica Janković, MA poverenica za zaštitu ravnopravnosti, Prof. dr Ljiljana Manić, Visoka škola socijalnog rada, Beograd, Prof. dr Patricia Bronwell, profesor emeritus, Fordham University, New York, Sjedinjene Američke Države, Prof. dr Wenche Marmedal, Faculty of Medicine and Health Sciences, Department of Public Health and Nursing, NTNU, Norway, Prof. dr Krasimir St. Vizev, Vice Dean of the Faculty of Public Health, Head of Department of Preventive Medicine, Faculty of Public Health, Medical University-Sofia, Bulgaria, Prof.dr Silvia Rusac, Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska, Dr Sonja Podgorelec, Institut za migracije i narodnosti, Hrvatska, Prof. dr Gentiana Qirjako, Faculty of Medicine, Tirana, Albania, Prof.dr Jolanta Mackowicz, Institute of Educational Sciences, Pedagogical University of Krakow, Poland, Prof. dr Nebojša Despotović, Kliničko-bolnički centar “Zvezdara” i Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Prof. dr Aleksandra Milićević Kalašić, Gradski zavod za gerontologiju i palijativno zbrinjavanje, Beograd i Departman za socijalni rad, FMK, Univerzitet Singidunum, Prof. dr Dragana Stjepanović Zaharijevski, Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, Prof. dr Mirjana Rašević, Institut društvenih nauka, Prof. dr Mirjana Devedžić, Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, Prof. dr Dragana Dinić, Gerontološko društvo Srbije, Prof.dr Slađana Dragišić Labaš, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Milutin Vračević, MA, Crveni krst Srbije, INPEA, Prof. dr Dejan Nešić, Institut za Medicinsku fiziologiju, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Prof dr Sanja Mazić, Institut za Medicinsku fiziologiju, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Dr sci.

Maša Vukčević Marković, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, odeljenje za psihologiju, Dr sci. med. Katarina Boričić, Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut", Docent dr Jelena Stoilković Gnjatović, Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, dr Suzana Pavlović, Član Nadzornog odbora Gerontološkog društva Srbije, VISAN, Visoka zdravstveno sanitarna škola strukovnih studija

Recenzenti/ Reviewers:

Nataša Todorović, MA predsednica GDS, Crveni krst Srbije, INPEA, Prof. dr Natalija Perišić, Univerzitet u Beogradu – Fakultet političkih nauka, Odeljenje za socijalnu politiku i socijalni rad, Brankica Janković, MA poverenica za zaštitu ravnopravnosti, Prof. dr Ljiljana Manić, Visoka škola socijalnog rada, Beograd, Prof. dr Patricia Bronwell, profesor emeritus, Fordham University, New York, Sjedinjene Američke Države, Prof. dr Wenche Marmedal, Faculty of Medicine and Health Sciences, Department of Public Health and Nursing, NTNU, Norway, Prof. dr Krasimir St. Vizev, Vice Dean of the Faculty of Public Health, Head of Department of Preventive Medicine, Faculty of Public Health, Medical University-Sofia, Bulgaria, Prof. dr Silvia Rusac, Pravni fakultet Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska, Dr Sonja Podgorelec, Institut za migracije i narodnosti, Hrvatska, Prof. dr Gentiana Qirjako, Faculty of Medicine, Tirana, Albania, Prof. dr Jolanta Mackowicz, Institute of Educational Sciences, Pedagogical University of Krakow, Poland, Prof. dr Nebojša Despotović, Kliničko-bolnički centar "Zvezdara" i Medicinski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Prof. dr Aleksandra Milićević Kalašić, Gradski zavod za gerontologiju i palijativno zbrinjavanje, Beograd i Departman za socijalni rad, FMK, Univerzitet Singidunum, Prof. dr Dragana Stjepanović Zaharijevski, Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, Prof. dr Mirjana Rašević, Institut društvenih nauka, Prof. dr Mirjana Devedžić, Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, Prof. dr Dragana Dinić, Gerontološko društvo Srbije, Prof. dr Slađana Dragišić Labaš, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, Milutin Vračević, MA, Crveni krst Srbije, INPEA, Prof. dr Dejan Nešić, Institut za Medicinsku fiziologiju, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Prof. dr Sanja Mazić, Institut za Medicinsku fiziologiju, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Dr sci. Maša Vukčević Marković, Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu, odeljenje za psihologiju, Dr sci. med. Katarina Boričić, Institut za javno zdravlje Srbije "Dr Milan Jovanović Batut", Docent dr Jelena Stoilković Gnjatović, Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, dr Suzana Pavlović, Član Nadzornog odbora Gerontološkog društva Srbije, VISAN, Visoka zdravstveno sanitarna škola strukovnih studija

ISBN 978-86-915731-7-1

SADRŽAJ/ TABLE OF CONTENTS

Nasilje nad starijim ženama/ starijim osobama/ Violence against older women/ older persons.....	1
PREVENCIJA NASILJA NAD STARIJIM ŽENAMA KROZ PROMENU DRUŠTVENIH NORMI U SRBIJI – Nataša Todorović, Milutin Vračević, Bosiljka Đikanović, Bojana Matejić.....	2
PREVENTION OF VIOLENCE AGAINST OLDER WOMEN THROUGH CHANGING SOCIAL NORMS IN SERBIA – Nataša Todorović, Milutin Vračević, Bosiljka Đikanović, Bojana Matejić.....	3
SISTEMATSKI PRISTUP UTVRĐIVANJU PRIORITETA ZA REŠAVANJE ZLOSTAVLJANJA STARIJIH OSOBA – Yongjie Yon, Chris Mikton, Manfred Huber, Frederique Djurdjevic.....	4
A SYSTEMATIC APPROACH TO IDENTIFY PRIORITIES TO ADDRESS ABUSE OF OLDER PEOPLE – Yongjie Yon, Chris Mikton, Manfred Huber, Frederique Djurdjevic.....	5
TEORIJA TRAUME I NASILJE KROZ ŽIVOTNI TOK IZ PERSPEKTIVE STARENJA - Patricia Brownell.....	6
TRAUMA THEORY AND VIOLENCE ACROSS THE LIFE COURSE FROM AN AGING PERSPECTIVE - Patricia Brownell.....	7
INSTITUCIONALNO NASILJE IZ PERSPEKTIVE KORISNIKA I OSOBLJA DOMOVA ZA STARE – Silvia Rusac.....	8
INSTITUTIONAL VIOLENCE FROM THE PERSPECTIVE OF USERS AND STAFF OF NURSING HOMES FOR OLDER PERSONS - Silvia Rusac.....	9
NEDAVNA I AKTUELNA ISTRAŽIVANJA ZLOSTAVLJANJA STARIJIH U NORVEŠKOM KONTEKSTU – Wenche Malmedal.....	10
RECENT AND CURRENT ELDER ABUSE RESEARCH IN NORWEGIAN CONTEXT - Wenche Malmedal.....	11
KVALITATIVNA STUDIJA ZANEMARIVANJA U NORVEŠKIM STARAČKIM DOMOVIMA – PERSPEKTIVE ZAPOSLENIH - Stine Borgen Lund, John-Arne Skolbekken, Laura Mosqueda, Wenche K. Malmedal.....	12
QUALITATIVE STUDY OF NEGLECT IN NORWEGIAN NURSING HOMES – THE STAFFS PERSPECTIVES – Stine Borgen Lund, John-Arne Skolbekken, Laura Mosqueda, Wenche K. Malmedal.....	13
Dugotrajna nega/ Long-term care.....	14

DUGOTRAJNA NEGA: „OKVIR ZA AKCIJU I SVEOBUH VATAN MODEL DUGOTRAJNE NEGE U EVROPI“ – Manfred Huber, Yongjie Yon, Frederique Djurdjevic, Stefania Ilinca.....	15
LONG-TERM CARE: “A FRAMEWORK FOR ACTION AND COMPREHENSIVE MODEL OF LONG-TERM CARE IN EUROPE” – Manfred Huber, Yongjie Yon, Frederique Djurdjevic, Stefania Ilinca.....	16
DUGOTRAJNA ZAŠTITA U SRBIJI – IZAZOVI I PRILIKE – Natalija Perišić.....	17
LONG-TERM CARE IN SERBIA - CHALLENGES AND OPPORTUNITIES – Natalija Perišić.....	18
ORGANIZACIJA DUGOTRAJNE NEGE GERIJATRIJSKIH BOLESNIKA U SRBIJI DANAS - Nebojša Despotović, Gordana Mihajlović, Dejan Trailov, Predrag Erceg.....	19
ORGANIZATION OF LONG-TERM CARE OF GERIATRIC PATIENTS IN SERBIA TODAY - Nebojša Despotović, Gordana Mihajlović, Dejan Trailov, Predrag Erceg.....	20
PREISPITIVANJE NEGE I STRATEGIJE NEGE U EU– IDEMO LI KA PRISTUPU ZASNOVANOM NA PRAVIMA? - Philippe Seidel Leroy.....	21
RETHINKING CARE AND THE EU CARE STRATEGY – ARE WE GOING TOWARDS A RIGHTS-BASED APPROACH? - Philippe Seidel Leroy.....	21
NAJČEŠĆE BOLESTI POVEZANE SA HRONIČNOM GERIJATRIJSKOM NEGOM - Gordana Mihajlović, Miljanka Vuksanović, Nebojša Despotović Katarina Stefanović, Marko Magdenović, Milica Mićović, Danijela Stanković, Mirela Miroslavljević, Predrag Erceg.....	22
THE MOST COMMON DISEASES ASSOCIATED WITH CHRONIC GERIATRIC CARE - Gordana Mihajlović, Miljanka Vuksanović, Nebojša Despotović Katarina Stefanović, Marko Magdenović, Milica Mićović, Danijela Stanković, Mirela Miroslavljević, Predrag Erceg.....	24
Mentalno zdravlje starijih osoba/ Mental health of Older Persons.....	26
MENTALNO ZDRAVLJE „PANEVROPSKA KOALICIJA ZA MENTALNO ZDRAVLJE: MENTALNO ZDRAVLJE I DOBROBIT STARIJIH OSOBA U EVROPI“ - Frederique Djurdjevic, Manfred Huber, Yongjie Yon, Cassie Redlich.....	27
MENTAL HEALTH: “PAN EUROPEAN MENATLA HEALTH COALITION: MENTAL HEALTH AND WELL-BEING OF OLDER ADULTS IN EUROPE” – Frederique Djurdjevic, Manfred Huber, Yongjie Yon, Cassie Redlich.....	28
IZAZOVI U OBLASTI MENTALNOG ZDRAVLJA U POST KOVID-19 SVETU - Aleksandra Milićević-Kalašić, Đorđe Terzin.....	29

MENTAL HEALTH CHALLENGES IN A POST COVID-19 WORLD - Aleksandra Milićević-Kalašić, Đorđe Terzin.....	29
UTICAJ FIZIČKE AKTIVNOSTI NA KOGNITIVNE FUNKCIJE STARIJIH - Dejan Nešić, Sanja Mazić.....	30
THE INFLUENCE OF PHYSICAL ACTIVITY ON THE COGNITIVE FUNCTIONS OF OLDER PERSONS - Dejan Nešić, Sanja Mazić.....	31
JAČANJE OTPORNOSTI STARIJIH OSOBA I OSOBA SA INVALIDITETOM TOKOM KOVID-19 KRIZE I BUDUĆIH KRIZA - Barbara Juen, Priya-Lena Riedel, Alica Beckel.....	32
STRENGTHENING THE RESILIENCE OF OLDER PERSONS AND PERSONS WITH DISABILITIES DURING THE COVID-19 CRISIS AND FUTURE CRISES - Barbara Juen, Priya-Lena Riedel, Alica Beckel.....	33
POTREBA ZA ZDRAVSTVOM SVESTI ODRASLIH I STARIJIH O VAKCINALNOJ PROFILAKSI PROTIV COVID-19 - Hristina Milčeva, Rozalina Jordanova.....	34
NEED FOR HEALTH AWARENESS OF ADULTS AND OLDER PEOPLE REGARDING THE VACCINE PROPHYLAXIS AGAINST COVID-19 - Hristina Milčeva, Rozalina Jordanova.....	35
Društveni, ekonomski i obrazovni izazovi i pandemija Kovid-19/ Societal, economic and education issues raised by the COVID-19 pandemic.....	36
MEĐUGENERACIJSKA SOLIDARNOST U KRIZNIM VREMENIMA: NA GRANICI IZMEĐU LIČNOG IZBORA I DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI - Nataša Todorović, Teodora Hrnjaković, Milutin Vračević, Miloš Todorović.....	38
INTERGENERATIONAL SOLIDARITY IN TIMES OF CRISIS: ON THE BORDER BETWEEN PERSONAL CHOICE AND SOCIAL RESPONSIBILITY - Nataša Todorović, Teodora Hrnjaković, Milutin Vračević, Miloš Todorović.....	39
POZITIVNA KORELACIJA PANDEMIJE I KRIZNIH PERIODA SA INTENZIVIRANJEM UNIVERZALNIH SEGREGACIJSKIH PROBLEMA I POTREBE ZA SVEGENERACIJSKOM SOLIDARNOSTI – Radmila Urošević.....	40
POSITIVE CORRELATION OF THE PANDEMIC AND CRISIS PERIOD WITH THE INTENSIFICATION OF UNIVERSAL ALL-GENERATIONAL PROBLEMS AND THE NEED FOR ALL-GENERATIONAL SOLIDARITY – Radmila Urošević.....	41
“NEMA ZEMLJE ZA STARCE” – IZAZOVI STARENJA U HRVATSKOJ – IZAZOVI STARENJA U HRVATSKOJ - Sanja Klempić Bogadi, Sonja Podgorelec, Josip Kumpes, Sanja Lazanin.....	43

“NO COUNTRY FOR OLD PEOPLE” – THE CHALLENGES OF AGING IN CROATIA- Sanja Klempić Bogadi, Sonja Podgorelec, Josip Kumpes, Sanja Lazanin.....	44
U ZATIŠJU KORONE: MIŠLJENJE STARIJIH O MERAMA ZAŠTITE OD KOVIDA 19 PRIMENJENIM U SRBIJI I PREDLOZIMA ZA BUDUĆE MERE - Slađana Dragišić Labaš, Milana Ljubičić.....	45
IN THE LULL OF COVID 19: THE OPINION OF OLDER PERSONS ON THE PROTECTION MEASURES AGAINST COVID.19 APPLIED IN SERBIA AND PROPOSALS FOR FUTURE MEASURES - Slađana Dragišić Labaš, Milana Ljubičić.....	46
LOKALNA ZAJEDNICA I GERIJATRIJSKA POPULACIJA TOKOM PANDEMIJE – ISKUSTVA I PREPORUKE ZA POST COVID-19 U SRBIJI – Ljiljana Tasić , Jelena Ašković.....	47
LOCAL COMMUNITY AND GERIATRIC POPULATION DURING THE PANDEMIC – EXPERIENCES AND RECOMMENDATIONS FOR POST-COVID-19 IN SERBIA– Ljiljana Tasić, Jelena Ašković.....	48
UTICAJ STAROSNE STRUKTURE NA POVEĆANU SMRTNOST U VREME KOVID PANDEMIJE – PRIMER SRBIJE - Jelena Stojilković Gnjatović.....	49
THE INFLUENCE OF THE AGE STRUCTURE ON INCREASED MORTALITY DURING THE COVID PANDEMIC - THE EXAMPLE OF SERBIA – Jelena Stojilković Gnjatović.....	50
OBRAZOVANJE STARIH I BEZBEDNOST NA INTERNETU - Jovan Miljković, Ljiljana Manić, Bojan Ljujić.....	51
ELDERLY EDUCATION AND SAFETY ON THE INTERNET- Jovan Miljković, Ljiljana Manić, Bojan Ljujić.....	52
OBRAZOVNA PONUDA UNIVERZITETA ZA TREĆE DOBA - Bojan Ljujić, Jovan Miljković.....	53
EDUCATIONAL OFFER OF THE UNIVERSITIES FOR THE THIRD AGE - Bojan Ljujić, Jovan Miljković.....	54
DUGOTRAJNA NEGA U EVROPSKOJ UNIJI - Miroljub Nikolić.....	55
LONG-TERM CARE IN THE EUROPEAN UNION - Miroljub Nikolić.....	56
OBRAZOVANJE ODRASLIH: PUT KA AKTIVNOM STARENJU – Aleksandar Krstić.....	57

ADULT EDUCATION: THE PATH TO ACTIVE AGING– Aleksandar Krstić.....	58
IZAZOVI PENZIONISANJA STARIJIH OSOBA U POST – KOVID 19 SVETU - Milena Blagojević, Teodora Hrnjaković.....	58
CHALLENGES OF RETIREMENT FOR OLDER PERSONS IN A POST-COVID-19 WORLD - Milena Blagojević, Teodora Hrnjaković.....	59
(Psihosocijalna i medicinska) Podrška u društvu koje stari/ Support in the ageing society.....	61
PROMOTIVNE AKTIVNOSTI KAMPANJE „MEŽUNARODNI DAN STARIJIH OSOBA – 1. OKTOBAR“ PRE I TOKOM PANDEMIJE COVID 19 - Katarina Boričić.....	62
PROMOTIONAL ACTIVITIES OF THE “INTERNATIONAL DAY OF OLDER PERSONS – OCTOBER 1” CAMPAIGN BEFORE AND DURING THE COVID-19 PANDEMIC.....	63
DECENIJA POSTOJANJA KUTKA ZA KVALITETNIJE STARENJE – ZDRAVO STARENJE – Nevenka Bogdanović.....	64
A DECADE OF THE EXISTENCE OF THE CORNER FOR BETTER - HEALTHY AGING– Nevenka Bogdanović.....	65
TESTIRANJE EFEKTIVNOSTI PROGRAMA PSIHOSOCIJALNE PODRŠKE STARIJIM OSOBAMA: KVAZI-EKSPEERIMENTALNA STUDIJA - Jana Dimoski, Milica Manojlović, Maša Vukčević Marković.....	67
TESTING THE EFFECTIVENESS OF THE PROGRAM FOR PSYCHOSOCIAL SUPPORT FOR OLDER ADULTS; A QUASI-EXPERIMENTAL STUDY- Jana Dimoski, Milica Manojlović, Maša Vukčević Marković.....	68
IZAZOVI ČLANOVA PORODICE KOJI ŽIVE SA DEMENCIJOM – ISKUSTVA ŠILOTIRANJA USLUGA SAVETOVALIŠTA ZA NEFORMALNE NEGOVATELJE I DNEVNOG BORA VKA ZA OBOLELE - Nadežda Satarić, Maja Gajić Kvašček, Natalija Perišić.....	69
CHALLENGES OF FAMILY MEMBERS LIVING WITH DEMENTIA – EXPERIENCES OF PILOTING THE SERVICES OF THE COUNSELING CENTER FOR INFORMAL CAREGIVERS AND THE DAY CARE CENTER FOR SICK PERSONS - Nadežda Satarić, Maja Gajić Kvašček, Natalija Perišić.....	70
ZAŠTITA LJUDI KOJI BOLUJU OD ALCHAJMEROVOE BOLESTI I DRUGIH DEMENCIJA – MOŽEMO LI BOLJE? – Marina Milić Babić.....	72

PROTECTING PEOPLE WITH ALZHEIMER'S DISEASE AND OTHER DEMENTIAS – CAN WE DO BETTER? – Marina Milić Babić.....	72
ZBRINJAVANJE LICA SA DIJAGNOZOM DEMENCIJE U USTANOVU SOCIJALNE ZAŠTITE TOKOM I NAKON PANDEMIJE VIRUSA KOVID-19 - Milica Petković, Aleksandra Nikitović, Stefan Topalović, Zuhra Hodžić, Aleksandra Romić.....	73
CARING FOR PERSONS WITH A DIAGNOSIS OF DEMENTIA IN A SOCIAL CARE INSTITUTION DURING AND AFTER THE COVID-19 VIRUS PANDEMIC - Milica Petković, Aleksandra Nikitović, Stefan Topalović, Zuhra Hodžić, Aleksandra Romić.....	74
ZNAČAJ INTERVENCIJA KOD OSOBA KOJE BOLUJU OD ALZHEIMEROVE DEMENCIJE I NJIHOVIH STARATELJA - Marina Milić Babić, Silvia Rusac.....	75
THE IMPORTANCE OF INTERVENTIONS FOR PEOPLE SUFFERING FROM ALZHEIMER'S DEMENTIA AND THEIR CAREGIVERS - Marina Milić Babić, Silvia Rusac.....	76
IZAZOVI STARENJA OSOBA KOJE ŽIVE SA VIRUSOM HUMANE IMUNODEFICIJENCIJE (HIV) - Milena Radaković, Aleksandra Božinović-Knežević.....	77
CHALLENGES OF AGING IN PEOPLE LIVING WITH HUMAN IMMUNODEFICIENCY VIRUS (HIV) - Milena Radaković, Aleksandra Božinović-Knežević.....	78
PRIMENA HBO TERAPIJE U LEČENJU DIJABETESNOG STOPALA KOD PACIJENTA STARIJE ŽIVOTNE DOBI - prikaz slučaja - Dragana Danilović, Jelena Milošević, Aleksandra Radovanović Spurnić, Predrag Brkić.....	79
THE APPLICATION OF HBO THERAPY IN THE TREATMENT OF THE DIABETIC FOOT IN OLDER PATIENTS - case report- Dragana Danilović, Jelena Milošević, Aleksandra Radovanović Spurnić, Predrag Brkić.....	80
MULTI I INTERPERSONALNI PRISTUP U GERIJATRIJI - Lepa Jovanović, Aleksandra Milićević-Kalašić, Dragana Milićević, Branislav Marjanović, Biljana Milosavljević, Tanja Pljeskonjić, Milena Pavlović, Saša Jevđović, Mirjana Jovanović Vuković.....	82
MULTI AND INTERPROFESSIONAL APPROACH IN GERIATRICS - Lepa Jovanović, Aleksandra Milićević-Kalašić, Dragana Milićević, Branislav Marjanović, Biljana Milosavljević, Tanja Pljeskonjić, Milena Pavlović, Saša Jevđović, Mirjana Jovanović Vuković.....	83
Socijalna zaštita/ Social protection.....	84

SKRINING STARIJIH OSOBA NA ZLOSTAVLJANJE - Marta Sjeničić, Sofija Nikolić Popadić.....	85
SCREENING OLDER PERSONS FOR ABUSE - Marta Sjeničić, Sofija Nikolić Popadić.....	86
BEOGRADSKA MREŽA GERONTOLOŠKIH KLUBOVA – JUČE, DANAS, SUTRA – Vera Vitezović.....	87
BELGRADE NETWORK OF GERONTOLOGY CLUBS – YESTERDAY, TODAY, TOMORROW– Vera Vitezović.....	88
UTICAJ KOVID-19 PANDEMIJE NA ŠTIĆENIKE DOMA ZA STARE - Aleksandra Đorđević, Ljiljana Šabić, Vladan Čokić.....	89
THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON NURSING HOME RESIDENTS- Aleksandra Đorđević, Ljiljana Šabić, Vladan Čokić.....	90
NASILJE NAD STARIJIM OSOBAMA U PORODICI FENOMENOLOGIJA I KARAKTERISTIKE - Vesna Milovanović.....	91
VIOLENCE AGAINST OLDER PERSONS IN THE FAMILY PHENOMENOLOGY AND CHARACTERISTICS - Vesna Milovanović.....	92
TRI ZARAZE U DOMU ZA STARE TOKOM DVE GODINE PANDEMIJE KOVID-19 - Vladan Čokić, Zorana Popovska, Olivera Lijeskić, Ljiljana Šabić, Olgica Đurković- Đaković.....	93
THREE INFECTIONS IN NURSING HOME DURING TWO YEARS OF THE PANDEMIC COVID-19 - Vladan Čokić, Zorana Popovska, Olivera Lijeskić, Ljiljana Šabić, Olgica Đurković-Đaković.....	94
MONITORING U USTANOVAMA ZA SMEŠTAJ ODRASLIH I STARIH LICA PRIMENOM IoT (INTERNET INTELIGENTNIH UREĐAJA) - Danijela Vasić Đukanović, Dragica Novičić, Biljana Vujić, Ivana Ilić.....	95
MONITORING IN INSTITUTIONS FOR THE ACCOMMODATION OF ADULTS AND OLDER PERSONS USING IoT (INTERNE OF INTELIGENT DEVICES) - Danijela Vasić Đukanović, Dragica Novičić, Biljana Vujić, Ivana Ilić.....	96
NORMATIVNI PRAVCI DELOVANJA U POST KOVID-19 OKOLNOSTIMA - Mirjana Vlatković, Nada Jovanović, Milica Đorđević, Miloš Minić.....	97
NORMATIVE COURSES OF ACTION IN POST COVID-19 CIRCUMSTANCES- Mirjana Vlatković, Nada Jovanović, Milica Đorđević, Miloš Minić.....	98

RAD, POTREBE I KONCEPCIJA RAZVOJA SLUŽBE „POMOĆ U KUĆI“ U SISTEMU KOVID-19 - Dobrojević Dragana, Paunović Trivanović Verica, Marjanović Danijela.....	100
WORK, NEEDS AND CONCEPTION OF THE DEVELOPMENT OF THE “HOME CARE” SERVICE IN THE COVID-19 SYSTEM - Dobrojević Dragana, Paunović Trivanović Verica, Marjanović Danijela.....	101
UTICAJ EPIDEMIOLOŠKIH MERA TOKOM TRAJANJA VIRUSA COVID-19 NA SPIHO-SOCIJALNI ŽIVOT KORINIKU U USTANOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE - Dušanka Čepić, Milena Stojiljković, Anita Đuković, Marina Arsić.....	102
THE IMPACT OF EPIDEMIOLOGICAL MEASURES DURING THE DURATION OF THE COVID-19 VIRUS ON THE PSYCHO-SOCIAL LIFE OF USERS IN SOCIAL CARE INSTITUTIONS ZAŠTITE - Dušanka Čepić, Milena Stojiljković, Anita Đuković, Marina Arsić.....	103
UTICAJ PANDEMIJE KORONA VIRUSA NA AKTIVNOSTI RADNO-OKUPACIONE TERAPIJE U OKVIRU USTANOVE ZA SMEŠTAJ ODRASLIH I STARIH LICA - Katarina Krajnović, Jasmina Obradović, Predrag Mijić, Srđan Atanacković, Vlado Radulj.....	104
THE IMPACT OF THE CORONA VIRUS PANDEMIC ON WORK-OCCUPATIONAL THERAPY ACTIVITIES WITHIN AN INSTITUTION FOR THE ACCOMMODATION OF ADULTS AND OLDER PERSONS - Katarina Krajnović, Jasmina Obradović, Predrag Mijić, Srđan Atanacković, Vlado Radulj.....	105
POTREBE I NAVIKE KORISNIKA USLUGE DOMSKOG SMEŠTAJA U RJ DOM “KARABURMA” PRE I POSLE PANDEMIJE KORONA VIRUSA – PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA - Sandra Todorović, Ivana Lukić, Ana Stevanetić, Jovana Lukić, Katarina Pavlović.....	106
THE NEEDS AND HABITS OF THE USERS OF THE HOME ACCOMMODATION SERVICE IN RF DOM “KARABURMA” BEFORE AND AFTER CORONA VIRUS PANDEMIC – PSYCHOSOCIAL SUPPORT - Sandra Todorović, Ivana Lukić, Ana Stevanetić, Jovana Lukić, Katarina Pavlović.....	108
PILOT ISTRAŽIVANJE O NASILJU NAD STARIJIM OSOBAMA U USTANOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE ČIJI JE OSNIVAČ APV – Jagoda Vještica.....	109
PILOT RESEARCH ON ELDER ABUSE IN SOCIAL PROTECTION INSTITUTIONS FOUNDED BY AUTONOMOUS PROVINCE OF VOJVODINA - Jagoda Vještica.....	110

OBRAZOVANJE STARIH I BEZBEDNOST NA INTERNETU

Načini na koje obavljamo različite delatnosti u savremenom svetu u potpunosti su determinisani primenom novih tehnologija. Tehnologija nudi potporu i olakšanje, ali sa sobom nosi bezbedonosne rizike pred kojima nema nedodirljivih, već samo kategorije ljudi koje su na njih više osetljive. Empirijsko istraživanje koje smo sprovedi imalo je za predmet obrazovanje starih osoba kao činioca bezbednosti na Internetu, a osnovni istraživački cilj kojim smo se vodili ticao se ispitivanja odnosa između određenih bio-socio-obrazovnih obeležja starih osoba, sa jedne strane, i njihovih percepcija, navika i iskustava iz domena bezbedne upotrebe Interneta, sa druge. U istraživanju smo primarno bili fokusirani na opštu populaciju starih osoba u Republici Srbiji, iz koje je selektovan prigodan uzorak istraživanja koji su činile osobe stare 65 godina i više. Primenom kvantitativne metodologije istraživanja došli smo do rezultata koji su rasvetlili našu nameru inkorporiranu u definisan predmet i cilj istraživanja. U radu su izloženi rezultati istraživanja koji pokazuju da su korisnici Interneta među starijom populacijom većinom viskoobrazovani muškarci iz gradskih sredina, kao i da korisnici uglavnom pristupaju Internetu svakodnevno više puta, a procenjuju da se dobro snalaze u korišćenju kompjutera. Ovi korisnici Interneta uglavnom nisu imali bezbedonosnih problema prilikom njegovog korišćenja, a od pretnji se ili štite antivirus programima, ili se uopšte ne štite. Oni koji su imali bezbedonosne probleme, uglavnom ističu remećenje rada uređaja usled prodora kopjuterskih virusa i nedozvoljeno preuzimanje ličnih podataka od strane drugih osoba. Među starima koji aktivno koriste Internet podjednako su zastupljene osobe koje nemaju dovoljno ili uopšte nemaju znanja o bezbednom korišćenju Interneta i one koje ova znanja poseduju u određenoj meri, a iskazana je njihova želja da povećaju nivo svojih znanja i veština iz domena bezbednosti na Internetu kroz različite obrazovne intervencije. Ispitanici koji ne koriste Internet, ne koriste ni kompjuter, a prema njihovim izjavama internet uglavnom ne koriste jer ne znaju kako da ga koriste i/ili ne osećaju potrebu za tim. Ovi ispitanici smatraju da upotreba Interneta može biti opasna, najviše zbog mogućnosti nedozvoljenog preuzimanja njihovih ličnih podataka od strane drugih lica. Rezultati do kojih smo došli nesumnjivo upućuju na relevantnost negovanja obrazovne prakse kroz koju bi stare osobe, bilo da su aktivni korisnici Interneta ili to nisu, mogle da probude svest o intenziviranoj potrebi za korišćenjem Interneta u savremenom svetu, a sa time unaprede i njenu faktičku aktualizaciju, uz neizbežno akcentovanje obrazovnog intervenisanja usmerenog ka razvoju znanja i veština iz domena bezbednog korišćenja Interneta.

Ključne reči: stare osobe, obrazovanje, Internet, bezbednost.

¹²³ Jovan Miljković, vanredni profesor na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju Filozofski fakultet, Univerzitet u Beograd, e-mail: jovan.miljkovic@f.bg.ac.rs

¹²⁴ Ljiljana Manić, vanredni profesor, Visoka škola socijalnog rada u Beogradu, e-mail: liljana.manic@asp.edu.rs

¹²⁵ Bojan Ljujić, docent na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju Filozofski fakultet, Univerzitet u Beograd, e-mail: bojanglejujic@gmail.com

*Realizaciju ovog istraživanja finansijski je podržalo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije u sklopu finansiranja naučno istraživačkog rada na Univerzitetu u Beogradu – Filozofskom fakultetu (brojgovora 451-03-68/2022-14/ 200163).

Jovan Miljkovic¹²⁶, Ljiljana Manic¹²⁷, Bojan Ljujic¹²⁸

ELDERLY EDUCATION AND SAFETY ON THE INTERNET

The ways in which we perform various activities in the contemporary world are completely determined by the application of new technologies. Technology offers support and relief, but it also carries the security risks that influence everyone, and particular categories of people that are more vulnerable to these risks. The subject of the empirical research we conducted was elderly education as a factor of safety on the Internet, and the main research goal we were guided by was the examination of the relationship between certain bio-socio-educational characteristics of older persons, on one hand, and their perceptions, habits and experiences referring to safe Internet use, on the other. In this research, we were primarily focused on the general population of older persons in the Republic of Serbia, from which an appropriate research sample consisting of persons aged 65 years and older was selected. By applying a quantitative research methodology, we achieved results that shed light on our intention incorporated into the defined subject and goal of the research. Within the paper, we presented research results indicating that majority of elderly Internet users are higher educated men from urban areas, as well as that Internet users generally access the Internet several times a day, perceiving themselves as proficient computer users. Elderly Internet users generally had no security problems when using it, and they either protect themselves from threats by applying antivirus programs, or they don't protect themselves at all. Those who have had security problems, mostly point to disruption of device operation due to computer viruses breakthrough and unauthorized download of personal data by other persons. Among elderly who actively use the Internet, there is an equal distribution concerning people who do not have sufficient knowledge about the safe use of the Internet or possess no knowledge at all, and those who possess this knowledge to a certain extent, and who desire to increase the level of their knowledge and skills in the domain of security on the Internet through various educational interventions. Respondents who do not use the Internet do not use a computer either, and according to their statements, they generally do not use the Internet because they do not know how to use it and/or do not feel the need for it. These respondents believe that using the Internet can be dangerous, mostly due to the possibility of unauthorized downloading of their personal data by other persons. The results we obtained clearly point to the relevance of fostering an educational practice through which older persons, whether they are active Internet users or not, could create

¹²⁶ Jovan Miljković, associate professor at the Department of Pedagogy and Andragogy, Faculty of Philosophy, University of Belgrade, e- mail: jovan.miljkovic@f.bg.ac.rs

¹²⁷ Ljiljana Manić, associate professor at the College of Social Work in Belgrade, e-mail: liljana.manic@asp.edu.rs

¹²⁸ Bojan Ljujić, assistant professor at the Department of Pedagogy and Andragogy, Faculty of Philosophy, University of Belgrade, e-mail: bojanljujic@gmail.com

awareness of the intensified need for using the Internet in the contemporary world, and thereby improve its actualization, with the inevitable accentuation of educational interventions aimed at developing knowledge and skills in the domain of safe use of the Internet.

Key words: older persons, education, Internet, safety.

* The implementation of this research was financially supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia as part of the financing of scientific research work at the University of Belgrade - Faculty of Philosophy (contract number 451-03-68/2022-14/ 200163).

Bojan Ljujić¹²⁹, Jovan Miljković¹³⁰

OBRAZOVNA PONUDA UNIVERZITETA ZA TREĆE DOBA

Univerziteti za treće doba, iako nisu jedini provajderi obrazovanja namenjenog starijoj populaciji, predstavljaju značajni stub obrazovanja ove osobene ciljne grupe. Posle više od tri decenije osnivanja prvog univerziteta za treće doba u Srbiji, zakonomernosti dinamike razvoja sistema obrazovanja odraslih deluju i u ovom delu njegovog podsistema. Shodno društvenim promenama, menja se broj institucija koje se svrstavaju u kategoriju univerziteta za treće doba, ponuda njihovih programa, kao i geografska rasprostranjenost ovih institucija, a time i dostupnost njihove obrazovne ponude starijoj populaciji. Namera ovoga rada je da utvrdi karakteristike obrazovne ponude univerziteta za treće doba: njihovu distribuciju na teritoriji Republike Srbije, programsku orijentaciju, organizacione oblike realizacije obrazovne aktivnosti i načine na koje su prilagođeni ciljanoj populaciji. U metodološkom pogledu, istraživanje se oslanja na kvalitativnu istraživačku paradigmu, u okviru koje je primenjena multipla studija slučaja kao model istraživanja, a kao metoda korišćena je analiza sadržaja, tačnije, analiza sadržaja veb sajtova obrazovne ponude univerziteta za treće doba. Rezultati istraživanja ukazuju na nedovoljnu i nejednaku distribuciju univerziteta za treće doba, ograničeni raspon obrazovnog sadržaja koji se nudi starima u različitim delovima Srbije, kao i na tradicionalne oblike realizacije nastave (uglavnom kursevi i ređe individualna nastava). Obrazovna ponuda je uglavnom prilagođena potrebama starije populacije kroz manja finansijska sredstva potrebna za participaciju u programu, u nekim slučajevima i mogućnost plaćanja na rate, kao i realizaciju nekih programa u prepodnevnim časovima. Rezultati istraživanja otvaraju pitanja načina stimulisanja povećanja broja univerziteta za treće doba, njihove dalje programske i organizacione diverzifikacije, kao i načina na koje bi se mogle otkloniti potencijalne barijere za participaciju starih, odnosno, većeg prilagođavanja karakteristika obrazovne ponude potrebama starije populacije.

Ključne reči: univerziteti za treće doba, obrazovna ponuda, obrazovni programi, obrazovanje starih.

¹²⁹ Bojan Ljujić, docent na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju Filozofski fakultet, Univerzitet u Beograd, e-mail: bojanglejujic@gmail.com

¹³⁰ Jovan Miljković, vanredni profesor na Odeljenju za pedagogiju i andragogiju Filozofski fakultet, Univerzitet u Beograd, e-mail: jovan.miljkovic@f.bg.ac.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

316.66-053.88(048)(0.034.2)

342.7-053.9(048)(0.034.2)

159.922.63(048)(0.034.2)

МЕЂУНАРОДНИ геронтолошки конгрес (11 ; 2022 ; Београд)

Gerontologija [Електронски извор] : mogućnosti i perspektive u post kovid-19 svetu : [knjiga rezimea] / 11. međunarodni gerontološki kongres, 12-13. oktobar 2022. Palata Srbija – Beograd, Srbija ; [glavna i odgovorna urednica Nataša Todorović] ; [prevod Uroš Smiljanić] = Gerontology : opportunities and Perspectives in the Post COVID-19 World : [book of abstracts] / 11th International Congress of Gerontology, 12-13 October 2022, Palace Serbia – Belgrade, Serbia ; [editor in chief Nataša Todorović] ; [translation Uroš Smiljanić]. - Електронско изд. - Beograd : Gerontološko društvo Srbije ; Belgrade = Gerontological Society of Serbia, 2022 (Beograd). - 1 USB fleš memorija : текст ; 1 x 3 x 8 cm

DONATORI:

Влада Републике Србије
**МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И
СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА**

